

חולין דף נ"ה

ניקב הטחול טרפה

למדנו במשנה, שאם ניטל הטחול, אינה טרפה. אמר רב עזירא משמו של רבא, לא

שנו אלא ניטל, אבל ניקב טרפה. הקשה רבי יוסי בר אבין ויש אומרים רבי יוסי בר זבידא, אם חתך מעובר שבמעיה ואחר כך שחטה, לא נאסר משום אבר מן החי, וניתר בשחיטת האם. אבל אם חתך מן הטחול ומן הכליות, ואחר כך שחט, אסור באכילה משום אבר מן החי. ומשמע מהמשנה, שאף על גב שנחתך מן הטחול וודאי שנהיה נקב, ובכל זאת הבהמה עצמה מותרת? עונה הגמרא, הוא הדין שאפילו הבהמה אסורה, ואגב שבתחילת הדברים לגבי ולד כתבה 'מותר באכילה' שנו בסיפא 'אסור באכילה'. או שניתן לתרץ אחרת, שאין ללמוד מנחתך לניקב.

למדנו במשנה שניטלו הכליות, אינה טרפה. אמר רכיש בר פפא משמו של רב, כליה שמלאה מוגלה טרפה, וכל שכן בשתייהן. אמרו בארץ ישראל, שמוגלה אוסרת כשהגיעה 'למקום חריץ' שהגידין מעורין שם, באמצע הכליה. ומבאר הגמרא, ש'מקום חריץ' הוא מקום הבהיר שמתחת למותן.

אמר רב נחוניא, שאלתי את מורי הוראות על הטרפות שבארץ ישראל, ואמרו לי: הלכה כרכיש בר פפא, ואין הלכה כרב עזירא בניקב הטחול, כשהנקב במקום הדק, אבל אם ניקב בעוביו למעלה, טרפה. ואם נשתייר בעובי דופןו כעובי דינר זהב שהמחט לא יצאה לחוץ, כשרה.

כל הפוסל בריאה כשר בכוליא אמרו בארץ ישראל, כל הפוסל בריאה כשר בכוליא, שהרי נקב פסול בריאה וכשר

בכוליא, וכל שכן שהכשר בריאה כשר בכוליא. הקשה רבי תנחומא, האם זה כלל? והרי מוגלא שכשר בריאה ופסול בכוליא? והרי מים זכין, שכשרים כאן וכאן³⁷⁹? אלא אמר רב אשי, אין אומרים בטרפות זו דומה לזו³⁸⁰, שהרי חותכה מכאן ומתה, חותכה מכאן וחיתה. ואין להוסיף ולומר 'כל שכן' שהכשר בריאה כשר בכוליא.

379 לא ידעתי מה הקושיא. רש"י.

380 שיש אבר שחולי זה קשה לו ואין חולי זה קשה לו. רש"י.

ומבארת הגמרא, שמים זכין כשרים, זה כשהם צלולים ולא מסריחים אבל אם הם עכורים טרפה.

הכוליא שהקטינה מאליה מחמת חולי, בדקה עד כפול, בגסה עד כענבה בינונית³⁸¹.

מביאה הגמרא ששנינו בברייתא, 'האם' ששנינו במשנה שאם ניטלה כשרה, היא 'טרפחת' והיא 'שלפוחית'.

צמתה מידי שמים כשרה ומידי אדם תנו רבנן, איזוהי 'חרותה'? כל שצמקה ויבשה הריאה שלה. אם צמתה בידי שמים

מקול ברד ורעם, כשרה. ואם צמתה מקול שאדם הבעיתה, טרפה שאינה מבריא. רבי שמעון בן אלעזר אומר, אף אם נצמתה מחמת כל הבריות. הסתפקו חכמי הישיבה, האם כוונת רבי שמעון בן אלעזר ש'אף בידי כל הבריות כבידי שמים' ולהקל, או שדיבר על הסיפא ולהחמיר שזה כאדם שהבעית? ומביאה הגמרא ראייה ממה ששנינו בברייתא, חרותה בידי אדם טרפה. רבי שמעון בן אלעזר אומר, אף בידי כל הבריות.

בדיקת בהמה שצמתו ריאותיה אם רבה בר בר חנה הלך במדבר ומצא אילים זה מישי שמים או מידי אדם שצמקו ריאותיהם. שאל בבית המדרש מה

דינם? אמרו לו, הבא בקיץ כלי חרס לבן ומלאהו מים קרים, ותניח עליהם מעת לעת. אם הבריא, סימן שצמתו בידי שמים וכשרה. ואי לא, טרפה. ובסתיו, הבא משיכלי שחורות, ואינן מצננות כל כך כלבנות, ומלאם מים פושרים, ואניחם מעת לעת. אי חוזרת ומבריא כשרה, ואי לא טרפה.

רבי מאיר וחכמים בבהמה 'גלודה' תנו רבנן, 'הגלודה' דהיינו שנקלף עורה, רבי מאיר מכשיר, וחכמים פוסלים. וכבר

העיד אלעזר ספרא ויוחנן בן גודגדא על הגלודה שפסולה. אמר רבי שמעון בן אלעזר, חזר בו רבי מאיר. משמע שלרבי שמעון בן אלעזר רבי מאיר חולק בגלודה והרי בברייתא אחרת שנינו, אמר רבי שמעון בן אלעזר, לא נחלקו רבי מאיר וחכמים על הגלודה שפסולה. וכבר העיד

381 בגמ' כתוב בסוגריים עגולות: ניטל לחי התחתון: אמר רבי זירא: לא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה, אבל אינה יכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה - טרפה. ובמהו"ש כ' שאין לגורסה.

רבי אושעיא בנו של רבי יהודה הבשם לפני רבי עקיבא משום רבי טרפון על הגלודה שפסולה. ואם נשתייר בו כסלע, כשרה? אמר רב נחמן בר יצחק, כוונתו שרבי מאיר לא עמד במחלוקתו.

היכן צריך שינתייר בגלודה כסלע מבררת הגמרא, מה הכוונה שאם נשתייר בו כסלע כשרה? אמר רב יהודה אמר שמואל, על פני השדרה כולה. הסתפקו חכמי הישיבה, האם שיעורו שנותר מקום דק וארוך שסך כל שיעורו הוא כסלע כשרה, או ברוחב סלע על פני השדרה כולה? ומביאה הגמרא ראייה ממה ששנינו בברייתא, פירש רבי נהוראי משמו של שמואל, ברוחב כסלע על פני כל השדרה כולה. רבה בר בר חנה אמר, צריך שיור כסלע, בכל פרקי חוליותיה ועצמות השוק והירך. רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ברבי ינאי אמר, צריכים כסלע במקום טיבורו.

הסתפק רבי ינאי ברבי ישמעאל, לפי כל השיטות ששנינו לגבי מקום המציל בסלע, מה הדין אם באותו מקום ניטל העור ובשאר הבהמה קיים? תיקו.

עור בית הפרסות אם מציל בכסלע אמר רב, בכל מקום שנשאר כסלע על פני כל עורה הוא מציל, חוץ מעור בית הפרסות דהיינו מן הארכובה ולמטה, שלא מציל מפני שהוא רך. ורבי יוחנן אמר, אפילו עור בית הפרסות מציל. שאל רבי אסי את רבי יוחנן, עור בית הפרסות מהו שיציל בגלודה? אמר לו, מציל! שאלו, הרי ממה שלמדתנו רבינו לענין אלו שמטמאים עורן כבשרן, משמע שעור בית הפרסות אינו נחשב כעור? אמר לו, אל צשאלני מאותה משנה, שבלשון יחיד אני שונה אותה ואין הלכה כמותה. ששנינו בברייתא, השוחט את העולה להקטיר כזית מעור של תחת האליה חוץ למקומו, פסול ואין בו כרת. ואם שחטו על מנת לאכול או להקטיר הימנו חוץ לזמנו, פגול והאוכל ממנו חייב עליו כרת. אליעזר בן יהודה איש איבלים אמר משום רבי יעקב, וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עיכוס אומר משום רבי שמעון, אחד עור בית הפרסות ואחד עור הראש של עגל הרך, ואחד עור של תחת האליה, וכל שמנו חכמים גבי טומאה לגבי עורות כבשר,

להביא עור בית הבושת, חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו
פיגול וחייבים עליו כרת.

